

Харченко В.Г.

старший викладач,

Національний університет харчових технологій

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕОРІЙ МОТИВАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТАМ

Один із найважливіших факторів у вихованні це людський фактор. Для ефективного виховного процесу має сформуватись зворотній зв'язок між викладачем і студентом. Викладач повинен не лише викласти потрібну інформацію і поставити задачу для студента, а вміти моніторити особливості різних груп та кожного студента індивідуально з метою правильного підбору мотивації.

Мотивація –це процес спонукання людей до праці, який передбачає використання мотивів поведінки людини для досягнення особистих цілей або інших цілей. Поведінка людини визначається мотивами. Мотив – це внутрішня спонукальна сила, яка примушує людину до здійснення певних дій або вести себе певним чином. Мотиви проявляються у вигляді реакції людини на фактори його внутрішнього стану або впливу зовнішнього середовища, зовнішніх обставин, ситуацій, умов. Мотиви справляють вплив на поведінку людини, направляють її діяльність в необхідну сторону, регулюють інтенсивність праці, трудовитрати, спонукають проявляти сумлінність, наполегливість, старанність в досягненні цілей. Тому мотивація є найдієвішим інструментом для впливу на студентів. Тема мотивації у вихованні є завжди актуальною, особливо у фізичній культурі. Для найбільш ефективного результату потрібен науковий підхід до мотивації. Існують багато теорій мотивації у менеджменті, які варто взяти на озброєння і у фізичному вихованні. Особливої уваги заслуговує теорія справедливості вперше сформульована П. Гудманом і доповнена С. Адамсом. Її суть у тому що основа мотивації – це справедливість винагород, оцінювана за принципом: винагорода дорівнює витратам праці. Тобто у студента не має виникати відчуття, що його зусилля не рівноцінні винагороді, тобто оцінки. Лише при дотримання рівноваги між оцінкою і зусиллями буде виникати у студента бажання займатися. Також важливо вміти розпізнавати різні види типів студентів. За теорію мотивації Мак-Грегора існують два типи людей «ікс» і «ігрек». Люди «ікс» за своєю природою є лінивими, безвідповідальними, такими, що при першій ліпшій нагоді намагаються уникнути праці. Таких студентів треба постійно примушувати, спрямовувати та контролювати. Справедлива оцінка зробить роботу терпимою, а необхідний рівень праці буде наслідком постійного контролю. Люди «ігрек», навпаки, працьовиті, відповідальні, прагнуть до схвалення. Людина «ігрек» сама здатна себе контролювати, якщо вона прямує до мети у досягнення якої вона зацікавлена. Тому таких студентів варто заохочувати, давати більше простору для самореалізації. Теорія «ікс» і «ігрек» була доповнена також «зед» В. Оучером. Люди прагнуть працювати в групі і групового методу прийняття рішень, але повинні існувати індивідуальна відповідальність за результати. Кращим буде

неформальний контроль за результатами праці. Теорія очікувань В. Врума це певне продовження теорії справедливості і ґрунтується на тому, що людина має надію на те, що обрана нею поведінка дійсно приведе до бажаного результату. Аналізуючи мотивації до праці, теорія очікувань підкреслює важливість трьох взаємозв'язків: затрати праці – результати, результати – винагорода і валентність (задоволення винагородою). Якщо люди відчують, що прямого зв'язку між затраченими зусиллями і досягнутим результатом немає, то згідно з теорією очікувань, мотивація буде слабшати. Очікування щодо винагороди результатів є очікуванням стимулів у відповідь на певні досягнення. Третій фактор теорії очікування є валентність, тобто очікувана цінність стимулу чи винагороди, що відображає ступінь відносного задоволення чи незадоволення людини. Тобто якщо валентність низька, тобто цінність винагороди невелика, то мотивація діяльності також буде слабшою. Тобто винагорода для студента має бути цінною у його розумінні. Існують безліч теорій, які можна використовувати, адаптувавши їх до фізичного виховання.

Мотивація- це первинний елемент кожного процесу. Викладач це не просто вчитель, це й психолог і управлінець. Він має вміти навчити, допомогти, зрозуміти, організувати і змотивувати. Науковцям варто більш глибоко інтегрувати теорії мотивації у фізичне виховання і на основі отриманих знань готувати і ще більш кваліфікованіші кадри. Правильне формування позитивного образу фізичної культури у підлітковому віці підштовхнути студентів до самостійного заняття фізичною активністю і надалі. Результатом чого може бути оздоровлення молодого покоління. А ключ до цього всього – мотивація.

Список використаних джерел:

1. Гужаловского А.А. Основи теорії та методики фізичної культури: підручник для технікумів фіз. культури / під ред. – М.: Фіс, 1986.
2. Литвинюк А.А. Організаційна поведінка: підручник для бакалавров. – М. : Юрайт, 2013. – 505 с.
3. Мулер А.Б. Фізична культура: А.Б. Мулер, Н.С. Дядичкина, Ю.А. Богащенко. – Юрайт, 2013.
4. Пилипей Л.П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів: монографія / Л.П. Пилипей. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 312 с.
5. Рябев А.А. Менеджмент: підр. / А.А. Рябев, О.М. Колесников, Т.В. Гордієнко. – Х.: ХНАМГ, 2013.
6. Фізична культура студента: підручник / під ред. В.І. Ильинича. – М.: Гардарика, 1999.